

SUOMEN PANKIN
KIRJASTO

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

KERTOMUS

VUODELTA 1963

EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE

HELSINKI 1964

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

KERTOMUS

VUODELTA 1963

EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE

HELSINKI 1964

SISÄLLYS

	Sivu		Sivu
<i>Suomen Pankin toiminta</i>	3	Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot	13
Taloudellinen kehitys vuoden 1963 aikana ..	3	Suostumus ulkomaisen lainan ottamiseen Mortgage Bank of Finland Oy:lle	14
Suomen Pankin rahapolitiikka	3	Kiinteistön osto ja myynti Mikkelin kaupungissa	14
Yhteenvedo pankin tilan kehityksestä	6	Toimenhaltijain palkkauksen korottaminen ..	14
Valuuttakurssit ja pankin ulkomaiset suhteet	7	Suomen Pankin palkkaussäännön 3 ja 4 §:n muuttaminen	15
Suhde valtioon	8	Myönnetty eläkkeet, perhe-eläkkeet, avustukset ja hautausavut	16
Suhde yksityisiin asiakkaisiin	8	Johtokunta	16
Suhde rahalaitoksiin	9	Haarakonttorien valvojat	16
Setelistö	10	Pankkivaltuusmiehet	17
Setelinanto-oikeus ja sen käyttö	10	Tilintarkastajat	17
Tilinpäätös	10		
<i>Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita</i>	13		
Tilintarkastus	13		
Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus	13		
Inventaukset ja haarakonttorien tarkastukset	13		

Helsinki 1964. Valtioneuvoston kirjapaino

Suomen Pankin toiminta

Taloudellinen kehitys vuoden 1963 aikana

Vuoden 1963 alkupuolella kokonaistuotannon kasvu oli miltei pysähtynyt. Vuoden loppupuolella tuotannollinen toiminta kuitenkin vilkastui siinä määrin, että kokonaisuudessaan kansantuotteen volyyymi kohosi edellisestä vuodesta vajaat 4 % eli prosentin enemmän kuin vuonna 1962. Vuoden jälkipuoliskon nousu johtui lähinnä siitä, että hyvän sadon ansiosta maataloustuotanto lisääntyi huomattavasti ja että syksyllä metsätyöt pääsivät melko ripeästi vauhtiin.

Työllisyystilanne heikkeni edellisestä vuodesta lähinnä asutuskeskuksissa. Työttömiä oli vuoden viimeisellä neljänneksellä 1.7 % työvoimasta ja koko vuonna keskimäärin 1.4 %. Kahtena edellisenä vuonna tämä työttömyysprosentti oli ollut 1.2. Ennen kaikkea talonrakennustoiminnan jyrkän supistumisen seurauksena jouduttiin julkisia töitä laajentamaan huomattavasti. Niinpä joulukuussa oli työmäärärahoihin palkattu valtion ja kuntien työvoima 13 % suurempi kuin vuotta aikaisemmin.

Suhdanneltilanteen heikkeneminen kuvastui yksityisen investointitoiminnan suoranaishana supistumisena. Asuinrakennustuotanto, joka oli edellisenä vuonna ylläpitänyt talonrakennustoimintaa, kääntyi näet vuoden loppupuolella laskuun. Sen sijaan muussa talonrakennustoiminnassa edelliseltä vuodelta jatkunut aktiviteetin heikkeneminen pysähtyi vuoden toisella puoliskolla. Sijoitukset koneisiin ja laitteisiin olivat koko vuoden ajan pienemmät kuin vuonna 1962.

Kotimaisen kysynnän osalta jäi kasvu lähinnä kotitalouksien ja julkisen talouden kysynnän varaan. Kulutushyödykkeiden hintojen voimakas nousu rajoitti kulutuksen reaalisun vajaan 4 %:iin. Sen sijaan hallinnolliset investoinnit ja julkiset kulutukset kasvoivat reaalisesti 6 %.

Viennin volyymin kasvu jäi varsin vähäiseksi. Tavaraviennin arvonlisäys vuoteen 1962 verrattuna oli vajaat 4 %. Pyöreän puutavaran ja myös metalliteollisuustuotteiden vienti jäi pienemmäksi kuin edellisellä vuonna. Puuteollisuustuotteita myytiin sen sijaan jonkin verran enemmän kuin vuotta aikaisemmin, ja paperiteollisuustuotteiden vienti kasvoi tuntuvasti.

Vaikka kysyntäpaine kotimaassa heikkenikin, hintojen nousu silti jatkui samalla voimalla kuin edellisenä vuonna. Hintatason kohoamiseen vaikuttivat eräät julkisen valtion toimeenpanemat maksujen ja tariffien korotukset sekä kustannusten noususta aiheutunut paine. Kuluttajan hintaindeksi kohosi vuoden aikana 5 %. Tukkuhintojen nousu oli vielä jonkin verran voimakkaampi eli 6 %. Tilastollisen päätoimiston laskeman yleisen ansiotason indeksin mukaisesti ansiotaso oli kertomusvuonna keskimäärin 9 % korkeampi kuin vuonna 1962. Rahanuudistuksen toimeenpanon helpottamiseksi vuoden 1962 lopulla säädetty hintasulku oli voimassa koko vuoden ajan. Sitä purettiin kuitenkin vuoden kuluessa asteittain.

Kokonaiskysynnän kehityksen tasaantumisen ja nimenomaan investointien heikkenemisen selittävät tuonnin vähäisen supistumisen. Kauppataseen vaje oli 212 milj. mk, kun se vuotta aikaisemmin oli 396 milj. mk. Kun tavaravaihtoon kuulumattomat ulkomaisen suoritustaseen erät osoittivat 101 milj. markan ylijäämää, jäi koko suoritustaseen vajaukseksi 111 milj. mk. Tästä vajauksesta huolimatta kasvoi Suomen Pankin kulta- ja valuuttavaranto kertomusvuoden aikana 113 milj. mk ulkomaisen luotonoton ansiosta.

Suomen Pankin rahapolitiikka

Suomen Pankin vuoden 1962 puolella suoritamat toimenpiteet, mm. rediskonttauseh-

tojen tiukentaminen, johtivat vähitellen antolainauksen kasvun hidastumiseen. Vuoden 1963 alkukuukausina rahalaitosten onnistui jonkin verran parantaa maksuvalmiutta ja supistaa keskuspankkivelkaansa. Tämän johdosta Suomen Pankki huhtikuussa ilmoitti rahalaitoksille, että sen käsityksen mukaan oli saavutettu ne tavoitteet, joihin mainitulla rediskonttausehtojen tiukentamisella oli tähdätty. Maksutaseen kehitystä ajatellen pankki ei kuitenkaan katsonut voitavansa sallia sellaista luotonannon yleistä laajentamista, mikä johtaisi rediskonttausten pysyvään lisäämiseen, vaan rahalaitosten tuli rajoittaa antolainauksensa kasvu ottolainauksen sallimiin puitteisiin. Näitä näkökohtia silmällä pitäen pankki päätti huhtikuun 24 päivästä lukien muuttaa rediskonttausehtoja siten, että rahalaitoksille annettiin tietty lisäkorosta vapaa rediskonttausoikeus ja lisäkoron asteikkoa alennettiin muiltakin osin, mutta samalla alennettiin rediskonttauskattoa.

Rediskonttausten uudet enimmäismäärät asetettiin kullekin rahalaitokselle erikseen. Enimmäismäärien suuruutta vahvistettaessa kiinnitettiin huomiota lähinnä kunkin rahalaitoksen sitoumusten suuruuteen, ja suhteellisesti suurimmat rediskonttausmäärät sallittiin niille rahalaitoksille, jotka toimivat keskusrahalaiteksina. Ohjeiden mukaan kaikkien rahalaitosten rediskonttausten yhteismäärä voi olla enintään 545 milj. mk. Lisäkorosta vapaa rediskonttauslimiitti puolestaan on kolmannes kunkin rahalaitoksen rediskonttausten sallitusta enimmäismäärästä. Käytännössä tämä limiitti vastaa vähintään 60 %:a rahalaitosten omista varoista, minkä suuruisesta rediskonttausmäärästä rahalaitokset olivat siihen asti maksaneet lisäkorkoa 1½ % vuodessa. Rahalaitoksen kokonaisvelan ylittäessä tämän limiitin lisäkorko kasvaa ylenevän asteikon mukaan ja on suurin eli 4 % vuodessa silloin, kun rediskonttaukset nousevat sallittuun enimmäismäärään.

Rediskonttausten peruskorko oli koko vuoden ajan 7 %. Rediskonttaavilla rahalaitoksilla oli edelleenkin oikeus soveltaa yli 7 %:n mutta korkeintaan 8 %:n korkoa luotomäärään, joka oli enintään 20 % rahalaitoksen koko luotonannosta yleisölle edellisen kuukauden lopussa, edellyttäen että rahalaitoksen painotettu keskimääräinen antolainauskorko ei ylittänyt 7 %:a. Vuoden lo-

pussa tällaisten yli 7 %:n korolla annettujen luottojen yhteismäärä oli 650 milj. mk eli 114 milj. mk suurempi kuin vuoden 1962 lopussa.

Obligaatiokauppoja pankki suoritti rahalaitosten kanssa tavallista enemmän. Jo edellisen vuoden lopulla oli lähinnä säästöpankkien ja osuuskassojen keskusrahalaiteksilta ostettu suurehkoja obligaatioeria, minkä tarkoituksena oli auttaa näitä rahalaitoksia pysymään rediskonttauksille asetettujen enimmäismäärien puitteissa. Samassa tarkoituksessa pankki osti kertomusvuoden tammi—maaliskuussa muilta rediskonttaavilta rahalaitoksilta melkoisen määrän obligatioita. Rahalaitoksilla oli kummassakin tapauksessa oikeus ostaa obligaatiot takaisin loppukesällä ja syksyllä. Kun rahalaitosten rediskonttaukset heinäkuusta lukien pysyttelivät varsin korkeina, pankki päätti syyskuussa, että obligatioiden takaisinosto voi tapahtua viimeistään vuoden 1964 helmikuussa. Näiden pitempiaikaisten termiinkauppojen lisäksi pankki jatkoi rahalaitosten kanssa lyhytaikaisia termiinkauppoja valtion vuoden 1962 ensimmäisen 8 %:n rahalaitoslainan obligatioilla entisin ehdoin.

Rahalaitokset solmivat huhtikuun 29 päivänä keskenään uuden korkosopimuksen, joka tuli voimaan kesäkuun alusta. Sopimuksen mukaan ne ottivat tällöin uudelleen käytäntöön indeksiehtoiset ns. A-tilit, joille vastaanotetut varat ovat 100-prosenttisesti sidotut elinkustannusindeksiin. Tämän johdosta Suomen Pankki muutti toukokuun 29 päivänä rediskonttausehtoja siten, että rediskonttaavien rahalaitosten sallittiin kesäkuun alusta lukien veloittaa antolainauksessaan tavallisen koron lisäksi erityistä indeksilisää enintään ½ % vuodessa. Joulukuussa pankki lisäksi päätti avata kussakin rediskonttaavassa rahalaitoksessa, lukuun ottamatta säästöpankkien ja osuuskassojen keskusrahalaiteksia, erityisen sulkutilinä hoidettavan indeksilisätilin, jolle ao. rahalaitos hyvittää kaikki perimänsä indeksilisät ja jolta se veloittaa maksamansa indeksihyvitykset.

Valtiontaloudessa esiintyvien, vuoden mittaan yhä kasvavien rahoitusvaikeuksien johdosta pankki myönsi valtiolle ajoittain tilapäistä luottoa. Niinpä maaliskuun alussa valtiolle annettiin 60 milj. markan vekseliluotto kuukauden ajaksi postilakon aiheuttaman rahaliikkeen hidastumisen johdosta ja

huhtikuun alussa 40 milj. markan luotto kuukaudeksi samasta syystä. Toukokuussa valtiolle annettiin sen yleisen rahoitusolotilan helpottamiseksi vielä 70 milj. markan luotto kahdeksi kuukaudeksi, mikä luotto kuitenkin maksettiin takaisin ennen määräaikaa. Tiettyssä määrässä pankki myös tuki valtion pitkäaikaista luotonottoa sekä kotimaassa että ulkomailla. Pankin luotonantoa valtiolle rajoittivat kuitenkin sekä ohjesäännön määräykset että rahanarvopoliittiset näkökohdat.

Loppupuolella vuotta 1962 pankin toimesta oli järjestetty joukko erityisluottoja vilja- ja lannoitekaupalle sen johdosta, että maatalouden luoton tarve oli kadon vuoksi poikkeuksellisesti kasvanut. Kertomusvuoden alussa todettiin, että siemenviljan kauppa tuli tarvitsemaan yhä enemmän rahoitustukea, koska kadosta johtuen ostosiemenen osuus koko siemenviljan tarpeesta oli olennaisesti lisääntynyt. Suomen Pankki päättikin tammikuussa myöntää siemenviljan kauppaa hoitaville keskusliikkeille vekseliluottoa käytettäväksi alkavaa kylvökautta varten suoritettaviin kotimaisen ja ulkomaisen siemenviljan ostoihin. Huhtikuussa tämä luottohelponus ulotettiin myös rediskonttaaviin rahalaitoksiin siinä muodossa, että nämä saivat mainittuun tarkoitukseen antamansa tai välittämänsä luoton määrän vähentää velastaan Suomen Pankille laskettaessa ao. rahalaitoksen lisäkorkoa sekä toiselta puolen lisätä saman luottomäärän rediskonttaustensa sallittuun enimmäismäärään. Suomen Pankin toimesta myös Postisäästöpankki osallistui viljaluottojen myöntämiseen. Kun viljakaupan rahoituksessa uuden sadon valmistuttua yhä esiintyi vaikeuksia, pankki päätti syksyllä myöntää uutta tai uusittua luottoa keskusliikkeille leipäviljan ostoihin. Pääosa niistä luotoista, joita pankki koko kertomusvuonna näin oli antanut vilja- ja lannoitekaupan rahoitukseen, maksettiin takaisin ennen vuoden loppua. Lähinnä syksyn kuluessa myönnettyjen viljaluottojen johdosta kotimaiset markkamääräiset vekselit lisääntyivät vuoden aikana kuitenkin 23.7 milj. mk ja olivat vuoden lopussa 57.2 milj. mk.

Kun konepajojen tilauskannan ja työllisyyden ylläpitämisessä vuoden mittaan esiintyi kasvavia vaikeuksia, pankki päätti syyskuussa ryhtyä järjestämään konepajoille keskipitkää toimitusluottoa yhteistoiminnassa rediskonttaavien rahalaitosten kanssa. Käytän-

nössä sovittiin sellaisesta järjestelystä, että pankki ostaa ko. rahalaitoksilta niiden diskonttaamia, hyväksymiinsä metalliteollisuuden tavarantoimituksiin liittyviä vähintään 6 kuukauden ja enintään 5 vuoden vekseleitä. Vekselit voivat kattaa enintään Suomen Pankin kulloinkin ilmoittaman osuuden, toistaiseksi 75 %, tavarantoimituksen arvosta. Rahalaitoksilla puolestaan on velvollisuus ostaa vekselinsä takaisin, sitten kun niiden ottolainaus yleisöltä kasvaa määrättyssä mitassa. Suomen Pankki ilmoitti ostavansa toimitusluottovekseleitä aina 90 milj. markan määrään asti. Vuoden loppuun mennessä oli luottovaroja tähän tarkoitukseen tehty 69 milj. markan osalta, mistä kuitenkin vain vähäinen määrä oli kertomusvuoden puolella ehditty nostaa. Edellisen lisäksi pankki päätti syksyllä yhdessä Postisäästöpankin ja Kansaneläkelaitoksen kanssa osallistua kaikkiaan 30 milj. markan suuruisen luoton antamiseen laivanrakennusteollisuudelle sen tilauskannan ylläpitämiseksi. Käytännölliset luottojärjestelyt siirtyivät kuitenkin vuoden 1964 puolelle. Mainittakoon tässä yhteydessä myös, että pienen ja keski-suuren teollisuuden pitkäaikaisen rahoituksen helpottamiseen tähdännyt Teollistamisrahasto Oy:n uudelleenjärjestely, johon Suomen Pankin aloitteesta oli ryhdytty, saatiin yhteistyössä Maailmanpankin ja Kansainvälisen rahoitusyhtiön kanssa päätökseen vuoden aikana. Teollistamisrahaston käytettävissä olevat ulkomaiset ja kotimaiset varat kasvoivat uudelleenjärjestelyn ansiosta yhteensä noin 50 milj. mk, mistä Suomen Pankin välitön, rahaston osakepääoman korotukseen ja debentureihin sijoitettu osuus oli 11.5 milj. mk.

Rahalaitosten antolainaus yleisölle lisääntyi vuoden aikana 532.4 milj. mk eli 6.6 %. Vuonna 1962 oli vastaava kasvu 762.1 milj. mk. Rahalaitosten koko ottolainaus yleisöltä puolestaan lisääntyi 557.2 milj. mk eli 7.4 % vastaavan kasvun edellisenä vuonna oltua 516.4 milj. mk. Rahalaitokset käyttivät siten osan ottolainauksensa kasvusta maksuvalmiutensa parantamiseen, mikä vastasi Suomen Pankin rahapoliittisia pyrkimyksiä. Ottolainauksen kehityksen osalta on pantava merkille, että suurin osa kasvusta kohdistui pitkäaikaisiin talletustileihin. Niinpä 100-prosenttisesti indeksiin sidotuille veronalaisille A-tileille, jotka rahalaitokset ottivat käytäntöön kesäkuun alusta, kertyi vuoden

loppuun mennessä 52.0 milj. mk, 50-prosent-tisesti indeksiin sidotut verottomat B-tilit kasvoivat 68.1 milj. markasta 229.4 milj. markkaan ja ns. korkeakorkoiset tilit 533.0 milj. markasta 669.9 milj. markkaan. Kun otetaan lukuun veronhuojennustilien vähene-minen, lisääntyi 12 kuukauden ja sitä pitem-pien talletusten yhteismäärä vuoden aikana 267.2 milj. mk muiden varsinaisten talletus-ten kasvuun jäädessä 215.1 milj. markkaan.

Kertomusvuoden alussa suoritettu rahan- uudistus toteutettiin suunnitelmien mukaan. Rahojen vaihtoa joudutettiin erityistoimen- pitein yhteistoiminnassa rahalaitosten kanssa. Setelikanta onnistuttiinkin vaihtamaan niin nopeasti, että tammikuun puolivälissä seteli- kannasta oli jo puolet ja saman kuun lopussa kolme neljänestä uutta rahaa. Kertomus- vuoden lopussa, jolloin liikkeessä oleva sete- listö oli arvoltaan 944 milj. mk, oli setelikan- nasta vain 3 % vanhaa rahaa. Tästäkin on

osa katsottava joutuneeksi hukkaan tai keräi- lijöille. Pankin setelipaino valmisti vuoden aikana uusia seteleitä 192.8 milj. kpl eli 2026 milj. markan arvosta. Samaan aikaan hävitettiin vanhan markan määräisiä sete- leitä 72.7 milj. kpl eli 1134 milj. nykymar- kan arvosta. Suomen Pankissa oleva uusien setelien varasto oli kertomusvuoden lopussa 774 milj. mk. — Tässä yhteydessä voidaan mainita, että metallirahakannan vaihtuminen oli luonnollisista syistä hitaampaa kuin sete- likannan. Vuoden lopussa oli liikkeessä ole- vien 1—50 pennin arvoisten metallirahojen koko määrästä kuitenkin enää vain 33 % vanhaa rahaa.

Yhteenveto pankin tilan kehityksestä

Pankin omaisuustaseessa kertomusvuoden aikana tapahtuneita muutoksia ja niiden mer-

	Muutos milj. mk			
	31. 12. 1962— 31. 12. 1963		15. 1. 1963— 15. 1. 1964	
Ulkomaiset tilit				
Kulta- ja valuuttavarannon lisäys	+113.4		+109.0	
Ulkomaisten vekselien ja obligaatioiden vä- hennys	— 2.1		— 3.4	
Muut erät, nettomuutos	+ 14.4	+125.7	+ 13.2	+118.8
Valtion tilit				
Valtion shekkitilin vähennys	+ 5.3		+ 1.9	
Varmuusvarastoluoton vähennys	— 10.0	— 4.7	— 10.0	— 8.1
Yksityisten tilit				
Kotimaisten markkamääräisten vekselien li- säys	+ 23.7		+ 20.4	
Kotimaisten ulkomaanrahan määräisten vek- selien vähennys	— 13.1		— 13.1	
Muut erät, nettomuutos	— 1.5	+ 9.1	— 1.1	+ 6.2
Erinäiset tilit				
Arvonjärjestelytilien vähennys (+)	+ 16.5		— 0.6	
Omien varojen lisäys	— 10.7		— 10.8	
Obligaatioiden ostot, lisäys	+ 54.8		+ 16.3	
Muut erät, nettomuutos	+ 9.5	+ 70.1	— 13.2	+ 8.3
Yhteensä		+200.2		+108.6
Suhde pankkeihin				
Rediskontattujen vekselien vähennys	— 75.9		— 82.1	
Postisäästöpankin shekkitilin vähennys	+ 50.2		+ 13.5	
Yksityisten rahalaitosten shekkitilien lisäys	— 5.2	— 30.9	— 8.9	— 77.5
Yhteensä = liikkeessä olevan setelistön muutos		+169.3		+ 31.1

kitystä rahapolitiikan kannalta valaisee edel- lisellä sivulla oleva asetelma. Siinä tilit on jaettu luonteensa perusteella muutamiiin pää- ryhmiin, ja näiden ryhmien sekä niihin sisäl- tyvien tärkeimpien tase-erien osalta on osoi- tettu, vaikuttivatko niiden muutokset liik- keessä olevaa setelistöä lisäävästi (+) vai vähentävästi (—).

Asetelman mukaan muiden kuin pankkien tilien kehitys lisäsi keskuspankkirahan mää- rää kertomusvuoden aikana yhteensä 200.2 milj. mk. Tärkeimpänä tekijänä oli ulkomai- sen nettosaatavan kasvu 125.7 milj. mar- kalla, mutta myös „erinäisten tilien” kehitys, lähinnä obligaatio-ostot, lisäsi keskuspankki- rahan määrää huomattavasti. Pankkien mak- suvalmius suhteessa Suomen Pankkiin parani yhteensä 30.9 milj. mk, ja liikkeessä oleva setelistö lisääntyi 169.3 milj. mk.

Kalenterivuoden 1963 pohjalla tapahtuva vertailu antaa kuitenkin erehdyttävän kuvan eräiden tilien, ennen kaikkea setelistön kehi- tyksestä. On huomattava, että rahanuudistuk- sen yhteydessä tapahtuvan rahanvaihdon no- peuttamiseksi rahalaitokset olivat vuoden 1962 viimeisinä päivinä suurelta osalta tyh- jentäneet vanhan rahan määräiset kassansa Suomen Pankkiin, minkä johdosta setelistön liikkeessä oleva määrä vuoden 1962 lopussa oli poikkeuksellisen pieni. Vertailumahdolli- suuksien parantamiseksi onkin asetelmassa esitetty tilien muutokset myös vuoden pitui- sena ajanjaksona alkaen tammikuun puoli- välistä 1963. Tänä aikana setelistön kasvu oli vain 31.1 milj. mk. Pankkien maksuval- mius suhteessa Suomen Pankkiin parani 77.5 milj. mk eli huomattavasti enemmän kuin äs- keisessä vertailussa, minkä selittää Postisääs- töpankin shekkitilin muutos. Keskuspankki- rahan määrä kasvoi uutena vertailuaikana vain 108.6 milj. mk, ja ero aikaisempaan ver- tailuun johtui lähes kokonaan „erinäisten tilien” toisenlaisesta kehityksestä.

Valuuttakurssit ja pankin ulkomaiset suhteet

Seuraavassa asetelmassa on esitetty Suo- men Pankin vuosien 1962 ja 1963 lopussa noteeraamat viralliset valuuttakurssit. Ne va- luutat, joille kertomusvuoden aikana notee- rattiin kiinteä kurssi, on merkitty tähdellä.

		31. 12. 1962 mk	31. 12. 1963 mk
New York	1 \$	3.223	3.221
Montreal	1 Can \$	2.994	2.982
London	1 £	9.035	9.010
Tukholma	100 Skr	62.20	62.05
Oslo	100 Nkr	45.12	45.01
Kööpenhamina ..	100 Dkr	46.75	46.69
Frankfurt a.M. ..	100 DM	80.86	81.09
Amsterdam	100 Hfl	89.61	89.47
Bryssel	100 Bfr	6.480	6.470
Zürich	100 Sfr	74.72	74.66
Pariisi	100 FF	65.80	65.75
Rooma	100 Lit	—5193	—5176
Wien	100 Sch	12.48	12.48
Lissabon	100 Esc	11.27	11.24
Reykjavik	100 Ikr	7.49	7.49
Madrid	100 Ptas	5.42	5.42
*Praha, clearing ..	100 Kc	44.58	44.58
*Moskova, clearing	1 Rub	3.5667	3.5667
*Clearing-\$	1	3.21	3.21

Kertomusvuoden päättyessä Suomella oli kaksipuolisia maksusopimuksia, jotka edellyt- tävät clearingtilin kautta tapahtuvaa maksu- liikettä, itäryhmän maiden ohella ainoastaan Kolumbian, Kreikan ja Turkin kanssa. Näistä kahden viimeksimainitun osalta sel- vitetään puolet tilisaldosta vaihdettavissa va- luutoissa määrärajoin (Kreikan selvitystili neljän kuukauden väliajoin, Turkin neljän- nesvuosittain), mitä on pidettävä askeleena maksujen multilateralisointia kohti.

Kertomusvuonna ei pankki katsonut tar- koituksen mukaiseksi tehdä huomattavia muu- toksia valuutansäännöstelymääräyksiin. Niin- pä vuoden aikana annetut uudet määräyk- set koskivatkin vain pienehköjä teknillisiä tarkistuksia ja uudistuksia.

Pankin taseeseen sisältyvien ulkomaisten tilien kehitystä valaisee seuraavan sivun en- simmäinen asetelma.

Ulkomaiset valuuttasaatavat lisääntyivät vuoden aikana 115.2 milj. mk lyhytaikaisten valuuttavelkojen kasvaessa 1.1 milj. mk. Otettaessa lukuun kultakassan vähennys pankin koko kulta- ja valuuttavaranto lisään- tyi nettomääräisesti 113.4 milj. mk ja oli vuoden lopussa 734.0 milj. mk. Kuten s. 8:n toisesta, varannon koostumusta esittävästä asetelmasta ilmenee, vaihdettavien valuutto- jen määrä kasvoi 148 milj. mk sidottujen valuuttojen vähentyessä 35 milj. mk. Kullan ja vaihdettavien valuuttojen osuus koko va- rannosta kasvoi vuoden aikana 75 %:sta 84 %:iin.

Ulkomaiset tilit

milj. mk

	31. 12. 1962	31. 12. 1963	Muutos
Kulta	135.2	134.5	— 0.7
Ulkomaiset valuutat	502.5	617.7	+ 115.2
Ulkomaiset vekselit	17.7	26.2	+ 8.5
Ulkomaiset obligaatiot	50.0	39.4	— 10.6
<i>Vastaavat</i>	<i>705.4</i>	<i>817.8</i>	<i>+ 112.4</i>
Ulkomaiset valuuttatilit	17.1	18.2	+ 1.1
Ulkomaiset markkatilit	35.8	33.6	— 2.2
Pitkäaikainen ulkomainen velka ...	79.1	66.9	— 12.2
<i>Vastattavat</i>	<i>132.0</i>	<i>118.7</i>	<i>— 13.3</i>
<i>Ulkomainen nettosaatava</i>	<i>573.4</i>	<i>699.1</i>	<i>+ 125.7</i>

Muiden ulkomaisten tilien osalta mainittakoon, että pitkäaikainen ulkomainen velka käsittää Maa- ja metsätalouden pankilta ennen vuotta 1956 saadut lainat, jotka Suomen Pankki edelleen välitti kotimaisille yrityksille. Kyseinen velka supistuu vuosittain kuoletusten johdosta. Kaikki ulkomaiset tilit mukaan luetuina pankin ulkomainen nettosaatava kasvoi vuoden aikana 125.7 milj. mk.

	31. 12. 1962 milj. mk	31. 12. 1963 milj. mk	Muutos milj. mk
Kulta	135	135	—
Vaihdettavat valuutat	330	478	+ 148
Itäryhmän valuutat	101	66	— 35
Ei-siirrettävät EMA- valuutat	4	55	—
Muut valuutat	51		
Kulta- ja valuutta- varanto yhteensä ..	621	734	+ 113

Suhde valtioon

Pankin ja valtion väliset tilisuhteet käyvät ilmi seuraavasta asetelmasta.

Valtion tilit

milj. mk

	31. 12. 1962	31. 12. 1963	Muutos
<i>Vastaavat</i> : Varmuusvarastoluotto	<i>30.0</i>	<i>20.0</i>	<i>— 10.0</i>
Shekkitili	5.5	0.2	— 5.3
Vientimaksutili	1.1	1.1	—
<i>Vastattavat</i>	<i>6.6</i>	<i>1.3</i>	<i>— 5.3</i>
<i>Valtion nettovelka</i>	<i>23.4</i>	<i>18.7</i>	<i>— 4.7</i>

Varmuusvarastoluottoa, joka taseessa on kirjattu „muihin saataviin”, valtio lyhensi sopimuksen mukaan 10 milj. mk. Valtion vientimaksutili, joka puolestaan sisältyy „kotimaisiin pitkäaikaisiin velkoihin”, pysyi vuoden kuluessa muuttumattomana. Aikaisemmin (s. 4—5) on jo mainittu eräistä lyhytaikaisista luotoista, jotka pankki keväällä ja kesällä myönsi valtiolle. Asetelmassa ei ole otettu huomioon niitä pankin omistamia val-

tion obligaatioita, jotka ehtojensa puolesta ovat markkinakelpoisia ja jotka pankki on ostanut joko rahalaitoksilta tai suoraan valtiolta.

Suhde yksityisiin asiakkaisiin

Pankin suhteita yksityisiin asiakkaisiin valaisee seuraava asetelma.

Yksityisten tilit

milj. mk

	31. 12. 1962	31. 12. 1963	Muutos
Markkamääräiset vekselit	33.5	57.2	+ 23.7
Shekkitilit	3.6	1.7	— 1.9
Ulkomaanrahan määräiset vekselit	81.8	68.7	— 13.1
Muita saatavia	22.2	17.0	— 5.2
<i>Vastaavat</i>	<i>141.1</i>	<i>144.6</i>	<i>+ 3.5</i>
Shekkitilit	0.8	0.4	— 0.4
Muita lyhytaikaisia velkoja	3.3	1.3	— 2.0
<i>Vastattavat</i>	<i>4.1</i>	<i>1.7</i>	<i>— 2.4</i>
<i>Nettoluotonanto yksityisille</i>	<i>137.0</i>	<i>142.9</i>	<i>+ 5.9</i>

Suomen Pankin suoranaista luotonantoa yksityisille edustavat varsinaisesti markkamääräiset vekselit ja shekkitililuotto, jotka kasvoivat vuoden aikana nettomääräisesti 21.8 milj. mk. Nousu johtui lähinnä tilapäisluotoista, jotka oli annettu keskusliikkeille viljakaupan rahoitukseen. Ulkomaanrahan määräiset vekselit ovat aikaisemmin mainittuja Maa- ja metsätalouden pankilta saatujen ja Suomen Pankin edelleen välittämien luottojen katevekselitä, ja ne vähenivät säännönmukaisten lyhennysten johdosta. „Muihin saataviin” sisältyvät mm. hypoteekkilainat. Kokonaisuudessaan pankin luotonanto yksityisille

lisääntyi asetelman mukaan 5.9 milj. mk eli 142.9 milj. markkaan.

Pankin viralliset diskonttokorot pysyivät vuoden aikana ennallaan alarajan ollessa 6 % ja ylärajan 7 1/2 %. Asiakkaiden vekseleistä veloitettiin käytännössä yleensä 6 3/4—7 %:n korko. Metalliteollisuuden toimitusluottovekseleistä veloitettiin kuitenkin 6 1/2 % ja vientivekseleistä 6 %.

Suhde rahalaitoksiin

Pankin ja rahalaitosten välisten tilisuhdeiden kehitys ilmenee seuraavasta asetelmasta.

Pankkien tilit

milj. mk

	31. 12. 1962	31. 12. 1963	Muutos
<i>Vastaavat</i> : Rediskonttatut vekselit	<i>401.2</i>	<i>325.3</i>	<i>— 75.9</i>
Shekkitilit	49.3	4.3	— 45.0
Mortgage Bank of Finland Oy	0.8	1.2	+ 0.4
<i>Vastattavat</i>	<i>50.1</i>	<i>5.5</i>	<i>— 44.6</i>
<i>Pankkien nettovelka</i>	<i>351.1</i>	<i>319.8</i>	<i>— 31.3</i>

Rediskonttaukset supistuivat vuoden aikana 75.9 milj. mk. Rediskonttausten tason alenemista osoittaa myös se, että niiden viikkokeskiarvo oli 356 milj. mk oltuaan edellisenä vuonna 419 milj. mk. Rediskonttausten pieneneminen johtui osaksi siitä, että pankki oli rahalaitosten asemaa helpottaakseen ostanut niiltä melkoisen määrän obligaatioita takaisinmyyntiehdoin. Pankkien shekkitilien väheneminen 45.0 milj. markalla johtui pelkästään siitä, että Postisäästöpankin shekkitili supistui 50.2 milj. mk. Tosi-

asiallisesti rediskonttaavien rahalaitosten shekkitilit siis kasvoivat 5.2 milj. mk, joten rediskonttaukset huomioon ottaen niiden nettovelka Suomen Pankille pieneni vuoden aikana 81.1 milj. mk. Asetelmassa mainittu Mortgage Bank of Finland Oy:n Suomen Pankissa pitämä tili on taseessa kirjattu „muihin lyhytaikaisiin velkoihin”.

Rediskonttausten peruskorko oli koko vuoden 7 % ja lisäkoron yläraja 4 %. Rediskonttausehtojen muutoksia selostettiin edellä s. 4.